

Exam. Code : 103202

Subject Code : 1034

B.A./B.Sc. 2nd Semester

PHILOSOPHY

(Ethics : Western & Indian)

Time Allowed—Three Hours] [Maximum Marks—100

Note :—Attempt ONE question each from the Section A, B, C, D and of the entire Section E.

SECTION—A

1. Discuss the nature and scope of Ethics. 15
2. What is the relation of Ethics with Religion? Discuss. 15

SECTION—B

3. Discuss in detail Plato's views on virtues. 15
4. Discuss the concepts of Categorical Imperative and Goodwill according to Kant. 15

SECTION—C

5. Write a detailed note on Nishkama Karma of Bhagavad Gita. 15
6. Describe in detail the concepts of Consentment and Hukam according to Guru Granth Sahib. 15

SECTION—D

7. Discuss in detail four Noble Truths of Buddhism. 15
8. Discuss in detail the concepts of Tri-Ratna and Kaivalya according to Jainism. 15

SECTION—E

9. Write short notes on the following :
(a) Definition of Ethics.

- (b) Utility of Ethics
- (c) Plato
- (d) Bentham's utilitarianism
- (e) Mill's utilitarianism
- (f) Concept of Nishkama Karma
- (g) Truth
- (h) Right Action (Karmanta)
- (i) Asana
- (j) Samadhi.

10×4=40

(PUNJABI VERSION)

ਨੋਟ :—ਭਾਗ ਓ, ਅ, ਬ ਅਤੇ ਜ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਭਾਗ ਹ ਸਾਰਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ - ਓ

1. ਨੀਤੀ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਖਤਰਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15
2. ਨੀਤੀ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਧਰਮ ਨਾਲ ਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15

ਭਾਗ—ਅ

3. ਪਲੈਟੋ ਦੇ ਸਦਗੁਣਾਂ ਉਪਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15
4. ਕਾਂਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਪੇਖ ਆਦੇਸ਼ (Categorical Imperative) ਅਤੇ ਸ਼ੁਭ-ਸੰਕਲਪ (Goodwill) ਦੀਆਂ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15

ਭਾਗ—ਬ

5. ਭਗਵਦ ਗੀਤਾ ਦੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਕਰਮ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਵਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 15
6. ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਤੋਖ (Contentment) ਅਤੇ ਹੁਕਮ (Hukam) ਦੀਆਂ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 15

ਭਾਗ—ਸ

7. ਬੁਧਮੱਤ ਦੇ ਚਾਰ ਆਰੀਆ ਸਚਾਈਆਂ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15
8. ਜੈਨਮੱਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤ੍ਰਿ-ਰਤਨ (Tri-Ratna) ਅਤੇ ਕੇਵਲਯ (Kaivalya) ਦੀਆਂ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15

ਭਾਗ—ਹ

9. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਉੱਪਰ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- (ੳ) ਨੀਤੀ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ
(ਅ) ਨੀਤੀ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ
(ੲ) ਪਲੈਟੋ
(ਸ) ਬੈਂਥਮ ਦਾ ਉਪਯੋਗਤਾਵਾਦ
(ਹ) ਮਿਲ ਦਾ ਉਪਯੋਗਤਾਵਾਦ
(ਕ) ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਕਰਮ ਦੀ ਧਾਰਣਾ
(ਖ) ਸਚ (Truth)
(ਗ) ਠੀਕ ਕਰਮ (Right Action)
(ਘ) ਆਸਣ
(ਙ) ਸਮਾਧੀ। 10×4=40

(HINDI VERSION)

ਨੋਟ :— ਭਾਗ ਕ, ਖ, ਗ, ਘ ਮੇਂ ਸੇ ਏਕ-ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇਂ ਔਰ ਭਾਗ ਙ ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ।

ਭਾਗ—ਕ

1. ਨੀਤਿਸ਼ਾਸਤਰ ਕੇ ਸਵਰੂਪ ਏਵਂ ਖੇਤਰ ਕੀ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ। 15
2. ਨੀਤਿਸ਼ਾਸਤਰ ਕਾ ਖਰਮ ਕੇ ਸਾਥ ਕਯਾ ਸਮਬੰਧ ਹੈ ? ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ। 15

भाग—ख

3. प्लेटो के सद्गुणों पर विचारों की विस्तार सहित चर्चा करें।
15
4. काण्ट के अनुसार निरपेक्ष आदेश (Categorical Imperative) एवं शुभ-संकल्प (Goodwill) की धारणाओं की चर्चा करें।
15

भाग—ग

5. भगवद्गीता के निष्काम कर्म पर विस्तारपूर्वक नोट लिखें।
15
6. गुरु ग्रंथ साहिब के अनुसार संतोष (Contentment) एवं हुकम (Hukam) की धारणाओं का विस्तार सहित वर्णन करें।
15

भाग—घ

7. बुद्ध-मत के चार आर्य सत्य की विस्तार सहित चर्चा करें।
15
8. जैनमत के अनुसार त्रि-रत्न (Tri-Jatna) एवं केवल्य (Kaivalya) की धारणाओं की विस्तार से चर्चा करें।
15

भाग—ङ

9. निम्नलिखित पर संक्षिप्त नोट लिखें :
- (क) नीतिशास्त्र की परिभाषा
(ख) नीतिशास्त्र की उपयोगिता
(ग) प्लेटो
(घ) बौद्ध का उपयोगितावाद
(ङ) मिल का उपयोगितावाद
(च) निष्काम कर्म की धारणा
(छ) सत्य (Truth)
(ज) सम्यक् कर्मान्त (Right Action)
(झ) आसन
(ञ) समाधि।

10×4=40